

6. Юридическая техника : [курс лекцій] / под ред. В. М. Баранова, В. А. Толстика. М. : ДГСК МВД России, 2012. 384 с.

Ключові слова: моніторинг, правовий моніторинг, верховенство права, нормативно-правовий акт, нормотворення.

Ключевые слова: мониторинг, правовой мониторинг, верховенство права, нормативно-правовой акт, нормотворчества.

Key words: monitoring, legal monitoring, rule of law, normative-legal act, standard setting.

АНТОШИНА ІРИНА ВОЛОДИМИРІВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри загальнотеоретичної юриспруденції,
кандидат юридичних наук

ІНФОРМАЦІЙНА ТА ДЕРЖАВНА ВЛАДА: ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ

Категорія «влада» досліджується філософами, політологами, соціологами, психологами та ін. Влада це вольове відношення між людьми, присутнє у всіх сферах життя суспільства. Це своєрідний інструмент управління, який використовується для досягнення поставлених цілей.

Влада, на думку політологів це здатність змушувати людей (або обставини) здійснювати те, що інакше вони б не зробили [1].

Категорія влади займає важливе місце в концепції М. Вебера, на думку якого, влада означає будь-яку можливість проводити всередині даних соціальних відносин власну волю, навіть всупереч опору, незалежно від того, на чому така можливість заснована. Влада це найрізноманітніші мотиви слухняності: від звичайної звички до раціональних міркувань [2].

Що стосується інформаційної влади, то більшість вчених під інформаційною владою, розуміють здатність власників інформації шляхом отримання, селекції, тлумачення, компонування та поширення інформації впливати на формування суспільної свідомості, спонукати суб'єктів політики і економіки до дій в заданому напрямку.

Інформаційна влада інституціоналізується через спеціалізовані структури для відкритої, публічної передачі будь-якої інформації будь-яким особам за допомогою спеціального технічного інструментарію. До них відносяться друкована, аудіовізуальна, електронна преса, кіно-, відео-, аудіо носії інформації, супутникові, кабельні, комп'ютерні мережі все, що може накопичувати і передавати важливу для суспільного життя інформацію [3]

Всеосяжна інформатизація суспільства, широке впровадження нових інформаційних технологій (телебачення, комп'ютерних мереж, аудіо- та відеосистем, інтернет-телебачення, соціальних мереж) актуа-

лізували дискусії про інформаційну владу. Тут можемо виділити кілька дефініцій поняття інформаційної влади. Інформаційна влада по-перше, це влада якоїсь інформації (ідей), прийнятої до реалізації, а по-друге, влада людей, які втілюють інформацію (ідеї) в життя [4].

Суть інформаційної влади зводиться до здатності поширення за допомогою засобів масової інформації та міжособистісного спілкування певних ідей. Вона спрямована на те, що люди починали адекватно сприймати інформацію, що надходить та яка, в свою чергу починає формувати алгоритм їх поведінки.

Держава за допомогою правових інструментів формує відповідні правила взаємодії з інформаційним суспільством і відповідно з інформаційною владою, так як в сучасних умовах інформація відіграє вирішальну роль в організації влади, його ефективності та невдач. Активне використання потенціалу інформаційної влади може стати вирішальним фактором у проведенні державної політики в будь-якій сфері життя суспільства.

Державна влада передбачає наявність суб'єкта влади, того, хто здійснює владні відносини і об'єкта владних відносин, тобто той, щодо кого вона застосовується. Не менш важливими виступають джерела і засоби, за допомогою яких здійснюють владу; мета, заради якої влада застосовують. Суб'єктами державної влади перш за все виступають інститути держави. Що стосується суб'єктів інформаційної влади в сучасному суспільстві, то ними виступають такі інститути як ЗМІ, інформаційні та рекламні агентства, наукові та науково освітні установи. Найбільш масове і вагомий вплив мають Інтернет, ЗМІ (аудіовізуальні, телебачення, радіо), де Інтернет виступає головним творчим полем діяльності сучасного суспільства.

Інформаційна влада в сучасних умовах відіграє визначальну роль в соціальному житті сучасного суспільства. Під впливом інформаційної влади змінюються більшість політико-правових інститутів, політичні відносини, форми політичного та інформаційного впливу на суспільні відносини і суспільну свідомість.

Інформаційна влада чинить широкий вплив на формування поведінки особистості і суспільства в цілому, вміло маніпулює свідомістю людей, за допомогою цілеспрямованого впливу інформації або блокування певних відомостей, пропагандистських і агітаційних матеріалів, інформації, які і не сприймаються нами, як примус.

Що стосується державної влади, то вона може домагатися своїх цілей різними засобами, в тому числі ідеологічним впливом, переконанням, економічним стимулюванням і іншими способами. Але тільки вона володіє монополією на примус за допомогою спеціального апарату по відношенню до всіх членів суспільства. Внаслідок цього формами прояву влади є панування, керівництво, управління, організація, контроль.

Можна констатувати факт, що для підкорення одного суб'єкта іншому або одних суб'єктів іншим, державна влада може використовувати як метод примусу, так і метод переконання для виконання владних

вимог. Що стосується інформаційної влади, то вона не має здатність і можливість насильно примушувати до вчинення будь-які дії. Інформаційна влада може задіяти тільки метод переконання.

Формування інформаційної влади безпосередньо пов'язане саме з становленням інформаційного суспільства, яке сьогодні можна назвати основною, центральною фазою формування сучасної цивілізації.

Перехід від індустріального до інформаційного суспільства є нагальною реальністю нашого часу і зачіпає всі держави, де Україна не є винятком. Перехід до інформаційної цивілізації перетворює інформаційний ресурс стратегічний фактор будь-якої країни [5, с. 3].

Необхідно акцентувати увагу на тому, що в останнє десятиліття спостерігається стрімке зростання політичного впливу інформаційної влади, її значення, роль у житті сучасного суспільства. Свобода слова та інформації, заснована на верховенстві права та повазі прав людини є основними постулатами побудови громадянського суспільства, утвердження справжньої демократії. Тому, без сумніву, межі існування інформаційної влади повинні бути, в першу чергу, узгоджені з правами і свободами людини.

Список використаної літератури:

1. Политология. Словарь. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.dic.academic.ru/dic.nsf/politology/25/%D0%92%D0%BB%D0%V0%D1%81%D1%82%D1%8C>
2. Вебер М. Избранные произведения / Макс Вебер. – М. : Прогресс, 1990. – 808 с.
3. Бебик В. М. Політологія для політика і громадянина: [Монографія]. – К.: МАУП, 2003.: [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.politics.ellib.org.ua/pages-3665.html>
4. Ржевська Н. Ф., Політична влада та інформація, місце інформаційної влади у інформаційному суспільстві. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : jrn1.nau.edu.ua/index.php/IMV/article/view/2950
5. Правове забезпечення інформаційної діяльності в Україні / за заг. ред. Ю. С. Шемшученка, І. С. Чижя. – К. : Юрид. думка, 2006. – 384 с.

Ключові слова: державна влада, розподіл влади, інформаційне суспільство, інформаційна влада, інституціоналізація інформаційної влади.

Ключевые слова: государственная власть, разделение властей, информационное общество, информационная власть, институционализация информационной власти.

Key words: power of the state, division of power, information society, informational power, institutionalization of information power.